

Asia: VN/18354/2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Toimitusketjussa alempana sijaitsevaa toimijaa koskeva sääntely Valvonta ja tarkastukset -luvussa (5-6 § ja 9-11 §)

METO katsoo, että toimitusketjun alempana sijaitsevaa toimijaa koskeva sääntely on lähtökohtaisesti perusteltua, mutta sen käytännön soveltaminen metsäsektorilla vaatii tarkentamista.

Suomalaisessa metsätaloudessa toimitusketjut ovat hajautuneita ja perustuvat suureen määrään yksittäisiä toimijoita ja puukauppoja. Tässä rakenteessa vastuiden kohdentuminen ei ole lineaarista, vaan käytännössä velvoitteiden täyttäminen siirtyy merkittävältä osin metsäalan asiantuntijatehtäviin.

METO korostaa, että:

vastuiden tulee olla selkeästi rajattuja eri ketjun toimijoiden välillä

sääntely ei saa johtaa tilanteeseen, jossa alempana ketjussa toimiva joutuu vastaamaan riskeistä, joihin sillä ei ole tosiasiallista vaikutusmahdollisuutta

velvoitteiden päällekkäisyyttä tulee välttää

Tarkastus pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa (7 §)

METO pitää tärkeänä, että tarkastusoikeus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa rajataan tarkasti ja perustellusti.

Yksityismetsätaloudessa toiminta kytkeytyy usein metsänomistajan kotiin, minkä vuoksi tarkastusoikeudet voivat käytännössä kohdistua yksityiselämän piiriin.

METO katsoo, että:

tarkastuksia tulee tehdä vain silloin, kun se on välttämätöntä ja perustuu konkreettiseen epäilyyn menettelyiden tulee olla oikeasuhtaisia ja selkeästi ohjeistettuja

kotirauhan suojan toteutuminen on varmistettava kaikissa tilanteissa

Toimitusketjussa alempana sijaitsevaa toimijaa koskeva sääntely hallinnollisissa seuraamuksissa (15-18 §)

METO katsoo, että myös seuraamussääntelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota toimitusketjun eri toimijoiden vastuiden oikeudenmukaiseen jakautumiseen.

Riskinä on, että alempana toimitusketjussa toimiville kohdistuu seuraamuksia tilanteissa, joissa puutteet ovat syntyneet ketjun alkupäässä.

METO korostaa, että:

seuraamusten kohdentamisen tulee perustua todelliseen vaikutusmahdollisuuteen

ketjun loppupään toimijoiden vastuuta ei tule laajentaa kohtuuttomasti

huolellisesti toimineen toimijan oikeusturva tulee varmistaa

Rikkomusmaksu 20 §

METO pitää rikkomusmaksua perusteltuna kevyempänä seuraamuksena, mutta korostaa sen oikeasuhtaisuuden merkitystä.

Metsäsektorin toimijat ovat suurelta osin pk-yrityksiä tai yksityishenkilöitä, ja hallinnolliset velvoitteet ovat uusia ja osin tulkinnanvaraisia.

METO katsoo, että:

rikkomusmaksun käyttöä tulee rajoittaa selvästi vähäisiin ja yksiselitteisiin rikkomuksiin

aloitusvaiheessa tulee korostaa ohjausta ja neuvontaa seuraamusten sijaan

maksun määräämisessä tulee huomioida toimijan koko ja olosuhteet

Hallinnollinen seuraamusmaksu (23-24 §)

METO on huolissaan hallinnollisen seuraamusmaksun mahdollisesta ankaruudesta suhteessa metsäalan toimijoiden taloudelliseen kantokykyyn.

Seuraamusmaksu voi olla jopa 4 % liikevaihdosta , mikä voi ylittää selvästi toimialan tyypillisen nettotuloksen.

METO katsoo, että:

seuraamustason tulee olla aidosti oikeasuhtainen

arvioinnissa tulee huomioida toimialan alhainen kannattavuus

maksun määräämättä jättämisen kynnystä tulee soveltaa käytännössä

Suhde rikosoikeudellisiin menettelyihin (26-29 §)

METO pitää tärkeänä, että hallinnollisten ja rikosoikeudellisten seuraamusten välinen suhde on selkeä ja ennakoitava.

Kaksoisrangaistavuuden kielto on keskeinen oikeusturvakysymys.

METO korostaa, että:

toimijan tulee voida ennakoida, milloin asia käsitellään hallinnollisena ja milloin rikosoikeudellisena rinnakkaisten prosessien riskiä tulee minimoida
tiedonkulku viranomaisten välillä tulee järjestää tehokkaasti

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (30 §)

METO suhtautuu varauksellisesti mahdollisuuteen sulkea toimija määräajaksi julkisten hankintojen ja rahoituksen ulkopuolelle.

Toimenpide on vaikutuksiltaan merkittävä ja voi käytännössä estää yritystoiminnan.

METO katsoo, että:

seuraamusta tulee käyttää vain vakavissa ja toistuvissa rikkomuksissa
edellytysten tulee olla tarkkarajaiset
vaikutukset pk-yrityksiin tulee arvioida huolellisesti

Ruokaviraston velvollisuus tietojen asettamiseen tietojärjestelmään (35 §)

METO pitää tärkeänä, että tietojärjestelmäratkaisut toteutetaan tehokkaasti ja hyödyntävät olemassa olevia kansallisia järjestelmiä.

Metsäsektorilla tietoa tuotetaan jo useissa järjestelmissä, ja päällekkäinen raportointi lisää hallinnollista taakkaa.

METO korostaa, että:

tietojen siirron tulee olla mahdollisimman automatisoitua
olemassa olevat tietolähteet tulee integroida EUDR-järjestelmään
toimijoille ei tule asettaa tarpeetonta manuaalista raportointivelvoitetta

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

METO pitää vaikutusarvioita osin riittävinä, mutta katsoo, että metsäalan käytännön työn muutoksia ei ole arvioitu riittävästi.

Esityksen mukaan sääntely koskee laajaa joukkoa toimijoita ja aiheuttaa merkittäviä hallinnollisia kustannuksia .

METO:n näkemyksen mukaan erityisesti aliarvioidaan:

metsäalan asiantuntijatyön lisääntyvä hallinnollinen kuormitus
hajautuneen toimijarakenteen vaikutus kustannuksiin
tietojärjestelmien yhteensopivuuden haasteet

Muita huomioita

METO – Metsäalan Asiantuntijat ry kiittää lausuntopyynnöstä.

Borgman Stefan
METO-Metsäalan Asiantuntijat ry - Risto Mulari